

**TELEFONLARIN DİNLENMESİ HUKUKA UYGUNMUDUR..
BİREYSEL ÖZGÜRLÜKLERİN KORUNMASIYLA İNFORMASYONUN-BİLGİNİN
DEMOKRATİKLEŞMESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ NEDİR..
DEMOKRATIN MİLİTANI OLUR MU...**

Münir Aktolga
Şubat 2009

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ.....	1
DEMOKRATIN MİLİTANI OLUR MU TARTIŞMASI.....	2
EVET, HUKUK NEDİR.....	4
TOPLUMSAL HUKUK ANLAYIŞI, HUKUK-KÜLTÜR İLİŞKİSİ.....	8
HUKUKUN SINIFSAZ ÖZÜ	9
İLKEL KOMÜNAL TOPLUMDAN GÜNÜMÜZE HUKUK ANLAYIŞININ DEĞİŞİMİ	10
BUGÜN ARTIK İNSANLIK BİLGİ TOPLUMUNA DOĞRU GİDİYOR.....	11
İNSANIN YERİNİ MAKİNELER Mİ ALACAK.....	14
BİLGİ TOPLUMUNA GİDEN YOL İNFORMASYONUN DEMOKRATİKLEŞMESİNDEN GEÇİYOR, İYİ GÜZEL... AMA YA BİREYSEL ÖZGÜRLÜKLER?.....	16

GİRİŞ

Epeydir bu konuda yazmak istiyordum. Ancak, bu konuda yazmak mayınlı bir arazide yürümeye benzediği için, biraz daha bekleyeyim diyordum hep! Ama artık zamanı geldi her halde..Baksanıza, Ergenekon tartışmaları bile bu konu etrafında yoğunlaşmaya başladı!..

Önce şu gerçeğin altını çizerek başlayalım: Bugün, teknik olarak, cebinde-ya da evinde-bir cep telefonu bulunan herkes-isteyen herkes tarafından- her an dinlenilebiliyor! Dikkat edilsin, sadece polis tarafından dinlenilmeyi kastetmiyoruz burada, herkesin herkesi dinleme olanağından bahsediyoruz! İnternet ortamından hiçte pahalı olmayan (sanırım 600 TL) bir programı satın alarak “bilgisayarına” monte eden herkes, son derece basit bir şekilde bu işi yapabiliyor. Ha, “ben de konuşmalarına dikkat ederim”mi diyorsunuz, bunun da önemi yok; telefonunuz kapalı olduğu zaman bile, karşı taraf onu bir mikrofon olarak kullanarak gene sizi-içinde bulunduğunuz ortamı-dinleyebiliyor!.. Burada işin teknik ayrıntılarına girmiyorum. İsteyen gazete arşivlerini tarayarak bile bunun nasıl yapıldığını öğrenebilir.¹

Peki, hal böyleyse eğer, biz neyi tartışıyoruz o zaman! Yok, telefonların dinlenilmesi hukuka-yasalara aykırıymışta, yok ahlaki değilmişte, yok bu şekilde bireysel özgürlükler kısıtlanıyormuşta²..Sen istediğin kadar yeni yasalar yap, “yasalardaki boşlukları doldurmaya” çalış (ya da insanları yasaların içinde kalmaya çağır) engelleyebiliyormusun bunu-bu süreci? Hayır, mümkün değil böyle bir şey! O zaman, boşuna vakit kaybetmeyelim de tartışılan şeyin özüne inmeye çalışalım biz! Hem zaten işin yasal yanı falan beni hiç ilgilendirmiyor! Ben olayın bilimsel yanının üzerinde durmaya çalışacağım.

Bana göre bu “dinleme-dinlenme” olayı informasyonun-bilginin demokratikleşmesi sürecinin bir parçasıdır; bilgi toplumuna giden yolda ne kadar mesafe katettiğimizizin göstergesidir! Bu yolda hiçbir şeyin güneşin altında saklı-gizli kalmayacağından ve de kalmaması

¹ Örneğin, geçenlerde Sabah Gazetesinde çıkan Ecevit Kılıç röportajına bakılabilir..

² Bunların hepsi hikâye tabii ve de bunu herkes biliyor! İşin özünün, „bireysel özgürlüklerin“ arkasına sığınarak Ergenekon’u aklama çabası olduğunu herkes biliyor!.

gerektiğindem yanayım ben! Bu sürecin bireysel özgürlükleri kısıtlayacağına değil, tam tersine onları sınırsızca geliştireceğine, sonra da onu-"bireyi"- modern sınıfsız toplumun varlığında yok olmaya götüreceğine inanıyorum..

DEMOKRATIN MİLİTANI OLUR MU TARTIŞMASI..

Konuyu güncelleştirerek tartışma alanını biraz daha somutlaştırabilmek için önce bu konuda son günlerde yapılan tartışmalara bir göz atalım:

12.2.2009 Tarihli Taraf'ta yayınlanan "Demokrasi için telefon dinleyen de dinleten de şerefli" başlıklı yazıdan başlıyoruz (Yıldıray Oğur): "Birileri sizi öldürmek istiyor. Ve sizin bundan hiç haberiniz yok. Ne böyle sinsi planlara aklınız eriyor ne de böyle karanlık planlara karşı koymaya gücünüz yetiyor. Normal şartlarda Muhtemel katilleriniz toplanıp hakkınızda konuşuyor, planlar yapıyor, peşinize adam takıyor, telefonlarınızı dinliyor, bıçak mı silah mı ip mi diye karar vermeye çalışıyor. Siz her şeyden habersiz günlük hayatınıza devam ediyorsunuz. sizi koruması gerekenlere yargıçlara, polise, askere güveniyor, hakkınızda verilmiş hükmün verileceği o melun günün gelmesini elinizi kolunuz bağlanmış bekliyorsunuz.

Sonra bir gün kapınızın altından bir zarf atılıyor. Zarfın içinden de muhtemel katillerinizin tüm bu karanlık planlarını deşifre eden bir ses kaydı çıkıyor. Biri sizi uyarıyor ve hayatınızı kurtarıyor. Şimdi böyle bir durum karşısında siz kimi tutardınız? Sizi öldürmek isteyen karanlık adamları mı, öldürüleceğinizi size söyleyerek hayatınızı kurtaran karanlık adamları mı? "Birileri beni öldürmek isteyebilirler. Bu konuda ciddi planlar yapmış da olabilirler. Yani hâlâ hayatta olduğuma göre bu o kadar mesele edilecek bir şey değil. Ama ya masumiyet karinesi ilkesi gereği hâlâ suçsuz olan muhtemel katillerimi yasadışı yollarla gizlice dinleyip kaydeden, sonra da bunun kasetini mahremiyetimi ihlal ederek gizlice kapımın altından atanlara ne demeli? O bilmem ne tipi yapılanmaya? Asıl tehlikeli olan bu değil mi?" diyen birine ne derdiniz peki? Salaklık derecesinde saftirik? Katiline âşık olmuş? Ölmek için can atıyor? İşte medyanın "darbecileri dinleme skandalları" haberlerine bir de bu gözle bakın. 367 krizinde nasıl devrede olduğunu hakaretlerle anlatan eski genelkurmay başkanlarının, mahkemeleri, baroları nasıl ayarladıklarını, nasıl yalancaktan ayılıp bayılıp hastanelere kaldırıldıklarını anlatan Ergenekon zanlılarının yakınlarının internete düşen ses kayıtları karşısında "Yeni bir dinleme skandalı", "Koskoca Paşa bile dinlenmiş", "Yaşasın yasadışı dinlemeler delil sayılamayacak", "İletişim özgürlüğüne darbe" diye başlıklar atanlara, bu haberleri görmezden gelenlere bir de buradan bakmayı deneyin.

Ey 15 bin faili meçhulü olan bu eli kirli devletin, her yerinden bombalar çıkan, medyası askerlerden azar yemeye alışmış, en büyük iletişim ağının sahibine Jandarma'nın dinleme dairesi başkanı tarafından işbirlikleri için teşekkür edilen ülkenin vatandaşı. Bu ülkede demokrasi ve hukuk devleti tıpkı katillerinin planlarından habersiz yaşayan o adam kadar korumasızdır, saftır. Onun akli böyle karanlık, derin işlere ermez. Kırılığandır, şiddetle korunmaya muhtaçtır. Özenle ve serin yerde muhafaza edilmeli, pamuklara sarıp saklanmalıdır. Hele onu koruması gereken silahlar ona karşı dönmüşse, onu koruması gereken yargıçlar, savcılar ona karşı bilenmişse yurttaşlar bu ülkenin polisi, askeri, yargıcı var demeden durumdan vazife çıkarmalı acil durum talimatlarına uyup demokrasi savunma hatlarına çekilmelidir. Hatta demokratik rejimi yıkmaya yönelik karanlık planlara karşı demokrasiyi, hukuk devletini korumak bir kamu görevidir. Böyle karanlık kumpaslara şahit olan devlet görevlilerinin bunları deşifre etmesi en birincil vazifeleri, anayasadan kaynaklanan mecburiyetleri, hatta vatani borçlarıdır. **Evrensel demokrasi ilkelerine göre bu amaçla yapılan gizli telefon ve ortam dinlemeleri de mubahtır, caizdir hatta sevaptır. Keşke 12 Eylül 1980'den önce de şerefli polisler, askerler, istihbaratçılar durumdan vazife çıkarıp Kenan Evren'in telefonlarını dinletseydi. Keşke teknoloji o yıllarda bu kadar gelişmiş olsaydı da, yüz binlerce insanın hayatını mahveden o darbenin planları konuşulurken Genelkurmay karargâhında da ortam dinlemesi yapılabilsaydı. Keşke Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'yı askerî cezaevinden kaçırma planları yapıldığı odanın duvarına vatansever bir kulak, bir bardak dayamış olsaydı. Keşke Ergenekon'a**

ilk dokunan savcı Doğan Öz'ü öldüren katil İbrahim Çifçi'nin onu yargılatmayan Askeri Yargıtay üyeleri için muhtemelen arkadaşlarına söylediği "bizden" sözleri de böyle ortallıklara saçılrsa, gazeteler de bunları çarşaf çarşaf yayınlasaydı. Baylar, bayanlar burası Türkiye Cumhuriyeti'dir. Bu ülkenin devleti öyle ciddi işlerini ortallıklarda yapmaz, vatandaşın yanında da her şeyi konuşmaz. Bu ülkede önceden duymadıklarımız ve olmadan bilemediklerimiz yüzünden başımıza çok büyük felaketler geldi. Bu yüzden o sözün tam zamanıdır. Demokrasi ve hukuk devletini korumak için o dinletmeleri yapanlar da, yaptıranlar da, internete koyup yayanlar da şerefli dir."

Gelelim 13.2.2009 tarihli Ahmet Altan'ın eleştiri yazısına. Şöyle diyor Ahmet de:" Bizim gazetemde çalışan herkes benim bilebildiğim kadarıyla demokrat bir anlayışa sahiptir. "Ben demokrat değilim" diyecek biri çıkmaz aramızdan sanırım. Ama bu, hepimiz her konuda aynı fikirdeyiz anlamına da gelmez. Bazen çok ciddi çatışmalara yol açan görüş ayrılıkları da yaşarız. Yıldıray Oğur, bizim en genç, en parlak yazarlarımızdan biri. Çok haklı, çok anlaşılabilir bir öfkesi var bu ülkenin insanlarına yapılan haksızlıklar konusunda. Darbecilerin, çetecilerin bu ülkeyi götürmeye çalıştığı uçurumu gördükçe kızgınlığı bileniyor. Kendi deyimiyle, "militan" bir demokrat. Galiba bazen, çok öfkelenendiğinde, "militanlığı" demokratiğinin önüne geçiyor. Dün bizim gazetede bir yazısı yayımlandı. Demokrasi düşmanlarının çabalarını önlemek için yapılacak yasadışı "ortam dinlemelerini" savunuyordu.

Mahkeme izni olmadan yapılan bu tür dinlemeler yasaya aykırı. Sadece yasaya değil hukuka, hukukun özüne de aykırı. Hangi "kutsal" amaca hizmet ederse etsin hukuka aykırı davranışların sonunda herkes için önlenemez bir belaya döneceğine inanırım. Üstelik herkesin inandığı bir "kutsal" değer bulunur. Güneydođu'da insanları enselerinden vurup öldüren JİTEM'ciler de bunu "kutsal" bir dava için yaptıklarına inanıyorlardır büyük bir ihtimalle. Onlara da sorsak, "vatanın bölünmesini önlemek için hukukun dışına çıkmak mubahtır" diyecekler. Darbecilerin de, Ergenekoncuların da böyle "kutsal" nedenler bulabileceklerine eminim. Eğer "kutsal" bir dava için "hukukun dışına çıkılmasını" mubah görürsek, bu bizi, kimin kutsalı en doğru, kimin kutsalı en haklı, kimin niyeti en halis gibi fevkalade sübjektif bir tartışmaya götürür. "İyi niyetle" kötü işler yapılabileceğini kabul ettiğimizde, kendi niyetinin iyi olduğunu söyleyen herkes iç rahatlığıyla kötülük yapar. Hepimiz kaygan bir zeminde birbirimizin niyetini suçlamaya başlarız. Çok uzun yıllardan beri bu ülke bu "niyet" çatışmalarının yarattığı kanlı bir zeminde yaşıyor. Bunu önleyebilmek için "objektif" bir ölçü koymak gerekir. Bu ölçüyü de herhangi birinin uydurmasına ya da yaratmasına gerek yok. İnsanlık, binlerce yıllık deneyimlerinin sonucunda hukuk kurallarını bulmuş. Hukuk, bütün insanlığın ortak ölçüsü. Amaç, Türkiye'yi de insanlığın ortak ölçülerine saygılı bir devlet ve toplum haline getirmek. Demokrasi dediğimiz de, bu hukuksal ölçülerin herkese eşit olarak uygulanması. Hukukun dışına çıktığınızda, demokrasi de dışına çıkarsınız. Hukuku inkâr ederek demokrasiye ulaşmaya çalışmak, demokrasiyi inkâr ederek demokrasiye ulaşmaya çalışmak olur. Demokrasiye ulaşmak için bile olsa, demokrasi de dışına çıkılabileceğini kabul ettiğinizde, "hukuka ve demokrasiye" karşı çıkanlardan ne farkınız kalır? Yıldıray, "bir darbeyi önleyebileceğinizi bilseniz bile hukukun dışına çıkmayacak mısınız" diyor. Kabul etmek gerekir ki bu cevabı zor bir soru. Öyle iç rahatlığıyla verebileceğiniz ezberden bir cevabı yok... Darbeyi önlemek için belki hukukun dışına çıkarım ama bunu bir "ölçü" olarak kabul etmem. "Tek" bir olay için karşılaşacağım olağandışılığı "olağanlaştıırıp" genel bir kural olarak savunmam... Tabii, Yıldıray, "neden Eruygur'un eşinin ortak dinlemesiyle elde edilen konuşmasını yayınladık" diye de sordu. Bu da haklı bir soru. Tek mazeretimiz, "yayınlanmış olan ve zaten internette yayılan bir konuşmayı kullandık" oldu. Ama belki de kullanmamalıydık. O konuşma hiç kimse tarafından kullanılmadan sadece bize gelseydi sanırım bu konuda çok kıvranır ve çok düşünürdük. **Ben, hukuktan ve "ölçüden" yanayım. Bu toplumun kurtuluşunu burada görüyorum çünkü. Militan bir demokrat**

olmaktansa, sade, çıplak bir demokrat olmayı tercih ederim. Unutmayın ki militanı bol, demokrati az bir toplumda asıl ihtiyaç duyduğumuz militanlık değil, demokratlıktır”³.

Devam edelim, çünkü bu konuda ertesi gün G.Özgün de bir yazı yazdı Taraf'ta, önce kısaca ona da bir göz atalım: “Benim için bu meselenin izahı, iki sene öncesine dönmeden mümkün değil. Çünkü benim demokratlığım, Anayasa Mahkemesi'nin AKP'ye açtığı davayla ‘dananın kuyruğundan’ koptu.. İddianame Anayasa Mahkemesi tarafından büyük ‘tezahüratla’ kabul gördü. Üzerine, dikkatinizi çekerim, AKP mahkûm edildi. Kapatılmadı, ama mahkûm edildi. İşte o anda hukuk bitti. Tıpkı, Hrant Dink'in, ‘bilirkişi’ görüşüne rağmen, adı ‘hukuk’ olan Türklüğe hakaret maçını, 4-3 kaybederek, önce resmen mahkûm edilip sonra cezasının sokakta infaz edilmesi gibi. Yine unutmayın, şu anda Hrant Dink, hakiki bir ‘hiç’ yüzünden ‘Türk Hukuku’ tarafından mahkûm edilmiş bir insandır. Tıpkı AKP gibi. Çok garip bir kader birliği. Farkı, AKP'nin infazının gerçekleşmemesi.

Şu anda Ergenekon pozisyonunda serbest oynayan medya, o zamanlar kapatma davasını hazmedemeyenlere karşı ‘hukukun üstünlüğü’nü savunuyordu. Ben ve benim gibiler ise ‘can çekişen hukukun ‘alenen’ bittiğini’.

Bir demokrat ‘hukukun üstünlüğünü’ kabul eder mi? Bu sorunun cevabı bir sorudur. ‘Hangi hukukun üstünlüğü’ sorusudur. Demokrat, demokrat bir hukukun üstünlüğünü kabul eder. Bu da şu demektir. Demokrat, demokrat bir hukukun mahkûm ettiğini vicdanen de mahkûm eder.

Bir ‘demokrat’, bir kraliyet hukukunun üstünlüğünü kabul eder mi? Hayır etmez. Ederse, demokrat olmaz. Kraliyet hukukunun mahkûm ettiğini, bir demokrat, vicdanen mahkûm eder, ya da etmeyebilir. Vicdanen mahkûm edip etmeme tamamıyla kendi seçimine kalmıştır”.

Öyle sanıyorum ki konu sonunda dönüp dolaşıp gelip “hukuka”-hukuk anlayışına dayanıyor. Bu nedenle biz de önce ondan başlayalım ve hukuk nedir onu görelim.

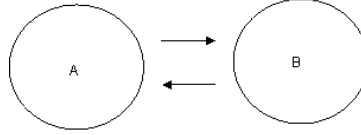
EVET, HUKUK NEDİR

“Hukukun” ne olduğunu, ne anlama geldiğini açıklamaya çalışırken olayı önce evrensel boyutlarıyla ele almaya çalışacağız. Yani, toplumsal düzeyde bizim “hukuk” diye ifade

³ Doğrusunu isterseniz bütün bunları o, “Komutanının başbakanı” manşetiyle hiç bağdaştıramıyorum ben!.Taraf'ın o Aktütün belgelerini yayınlamasıyla hiç bağdaştıramıyorum! “Belge nereden ve kimden gelirse gelsin, eğer demokrasiye hizmet edecekse biz onu yayınlıyoruz. Zaten belgeler bizim onları yayınlayacağımız bilindiği için bize geliyor” sözleriyle hiç bağdaştıramıyorum! Nedense bu olaydan (Aktütünden) sonra Ahmet'in demokrasi mücadelesi anlayışında büyük değişiklikler oldu! Bunda o kalburüstü “solcuların” eleştirilerinin de etkisi oldu sanırım! Hani o, “solcular iki taraf arasındaki çatışmada taraf tutmazlar, onlar üçüncü yolculardır” anlayışı var ya! Nitekim, geçenlerde başbakanın “yeni anayasa çalışmalarına Nisanda başlıyoruz” sözünü bile alay ederek (“Nisanda demokrasi gelecektir” diyerek) verdi Taraf! Ne garip bir ülkedir bu anlamadık gitti! Daha geçen yazıda “demokrasi adına da olsa kitle çizgisini aşarak militanlaşmak insanı ittihatçılığa götürür, aman dikkat” diye eleştirirken, bu sefer de tam tersinden, demokrasinin militanca savunulmasına karşı çıktığı için eleştirmek zorunda kalıyorum Ahmet'i! O da sanacak ki ben işi gücü bırakmışım da onunla uğraşıyorum! Hiç alakası yok!. Bu benim Taraf'a ne kadar önem verdiğimi gösteriyor o kadar. Onu demokrasi mücadelesinde ne kadar ciddiye aldığımı gösteriyor. Ahmet Altan'ı eleştirmem de öyle; ben bunu da “demokratların kendi aralarındaki bir eleştiri olarak” görmek istiyorum..

ettiğimiz şeyin, evrensel olarak A ve B gibi iki parçadan oluşan herhangi bir sistemde ne anlama geldiğinden başlayacağız..

Bir atomdan tek bir hücreye, çok hücreli bir yapı olarak bir organizmadan bir topluma kadar bu evrende varolan “canlı”-“cansız” bütün sistemlerde bizim toplumsal düzeyde “hukuk” kavramıyla ifade etmeye çalıştığımız şey, sistemi meydana getiren elementler-parçalar arasındaki ilişkilerde belirli bir anda oluşan denge durumudur.

Örneğin, bir proton ve bir elektrondan oluşan (bunları A ve B olarak ifade edersek) bir hidrojen atomunun “hukuku”, eğer olayı kuantum fiziğinin diliyle ifade edersek, onun belirli kuantum seviyelerinde oluşan denge durumlarıyla ortaya çıkar. Buna göre her kuantum-enerji- seviyesi, A ve B nin birbirlerini, birbirine eşit fakat zıt bir kuvvetle-elektriksel ve magnetik olarak- etkilemelerinin sonucunda oluşur. Öyle ki, elektron ve proton da $K_A=K_B$ denge şartıyla oluşan bu türden bir hukuki zemin üzerinde (buradaki K kuvveti temsil etmektedir) birbirlerine göre izafi olarak gerçekleşirler. Bu demektir ki, elektron ve proton, belirli bir kuantum seviyesinde, $K_A=K_B$ durumunda (ki bu, $K_A-K_B=0$ demektir), hertürlü zorlayıcı kuvvetten arınmış olarak birbirlerine göre varolmakta-hareket etmektedirler. İşin özü budur.

Tabi, bir atom söz konusu olduğu zaman bütün bunları açıklamak için “hukuk” kavramını kullanmayız biz hiçbir zaman! Bu konuda kuantum fiziğinin geliştirdiği yeteri kadar kavram mevcuttur! “Bir hidrojen atomunun hukukundan” bahsederek işe girişmekle, biz işin bütün sistemler için geçerli olan özünden başlamak istedik o kadar. Konuya açıklık getirebilmek için aynı örnekte kalarak devam ediyoruz:

Hal böyle iken, yani diyelim ki atom belirli bir enerji seviyesinde bulunurken (bu durumun hukukuna tabi iken) dışardan bir foton gelerek onu etkiledi. Ne olur bu durumda? Eğer gelen fotonun enerji muhtevası söz konusu atomu içinde bulunduğu 1 nolu enerji seviyesinden, örneğin 2 nolu enerji seviyesine çıkarmak için yeterliyse, bu gerçekleşir; elektron 2 nolu enerji seviyesine çıkarak protonu K_{A2} gibi daha önceki K_{A1} den farklı bir kuvvetle etkilemeye başlar. Sonra, proton da onu aynı şekilde bir K_{B2} kuvvetiyle etkileyince de, yeni bir hukuka sahip yeni bir denge durumu-varoluş hali-oluşmuş olur. Bu durumda, yeni denge durumunun $K_{A2}=K_{B2}$ hukukuyla belirlendiğini söyleriz. (Tekrar ediyorum, buna kuantum fiziğinin dilinde hukuk falan denmez tabi, her alanın kendi özel terminolojisi vardır o kullanılır! Ama, işin özünü-evrensel yanını- ifade edebilmek için ben ona burada-bir metafor olarak- hukuk diyorum..Bunda anlaşılmayan bir yan olacağını da düşünüyorum)

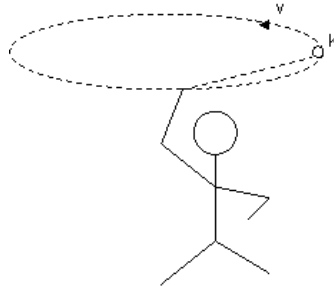
“Evrensel hukuk” budur işte! Her AB sisteminde, A ile B arasında oluşan her denge durumu, A ve B nin karşılıklı olarak birbirlerini etkileyerek yarattıkları evrensel bir hukuk zemininde oluşan izafi bir varoluş alanıdır. Öyle ki, A ve B, karşılıklı kuvvet dengesi-hukuki durum-içinde oluşan bu varoluş alanında, $K_A-K_B=0$ olduğu için, hertürlü kuvvetten arınmış bir ortamda, özgürce, birbirlerine göre izafi gerçeklikler olarak varolurlar-birbirlerini yaratarak gerçekleşirler. Bir atomdan bir hücreye, topluma kadar bütün sistemler için geçerli olan, “evrensel hukuk içinde varoluşun” özü-esası budur⁴.

Bu durumda, yani evrensel hukukun geçerli olduğu bir sistemde, bir durumdan bir başka duruma geçiş de, daima, iç dinamikler aracılığıyla-mevcut durumu temsil eden hukukun içinde kalınarak verilen mücadelelerle gerçekleşir. Dışardan gelen bir fotonun, belirli bir durumu temsil eden iç dinamiklerle bağlaşılarak bir durumdan bir

⁴ Bak, Sistem Teorisinin Esasları, ya da Varoluşun Genel İzafiyet Teorisi-Herşeyin Teorisi, www.aktolga.de 4. Çalışma.

başka duruma geçişe neden olduğu bir atomdan, demokratik bir hukuk sistemiyle varlığını sürdüren bir topluma kadar bütün doğal sistemler için geçerli olan bir kuraldır bu. Böyle bir sistem, iç dinamikten bağımsız bir şekilde sadece dışardan gelen bir kuvvetle etkilenecek durum değiştirmeye zorlandığı zaman, bu etki ne türden olursa olsun (isterse Busch'un yapmaya çalıştığı gibi Irak'a demokrasi getirmek amacıyla olsun!), sistem mevcut durumu muhafaza edebilmek için buna karşı koyar-direnir. Bu demektir ki, demokratik bir sistem ancak onun iç dinamikleri aracılığıyla, mevcut hukukun içinde kalınarak verilen mücadelelerle değiştirilebilir. Bu mücadeleler içinde sistemin ana rahminde gelişen yeninin doğumu da, eskinin içinden yeni bir ilişkiler-hukuk-sisteminin doğuşu anlamına gelecektir.

Bu bir, ama hepsi bu kadar değil! Bir de bunun yanı sıra, belirli bir kuvvete bağımlı olarak-ona tabi olarak (tıpkı bir köle gibi) varılmaktan bahsedebiliriz. Ki onu da şöyle gösterelim:

Elindeki ipe bağlı taş döndürmekte olan bir insanı düşünüyoruz. Burada taş, kendi özgür iradesiyle değil, bir kuvvete (elimizdeki ip aracılığıyla taş üzerine uyguladığımız kuvvete) bağımlı-tabii olarak hareket etmektedir. Yani tek yanlı bir kuvvete dayanan bir bağımlılık ilişkisidir burada söz konusu olan. Taşın buna karşı oluşan direnci ise gerçek bir kuvvetten kaynaklanmaz. Nitekim, ipi bıraktığınız an taş o anki durumunu muhafaza ederek yoluna-atalet hareketine devam edecektir.

İşte, kölecilikten tutun da bütün diğer o diktatoryal sistemlere kadar bunların hepsi (ki Osmanlı da, Cumhuriyet sonrası Türkiye de) son tahlilde bu türden birer sistemdir. Bununla, yani kendi içinde belirli bir kuvvete tabii olarak, her an bir enerji-kuvvet harcanılarak ayakta tutulabilen bir sistemle, örneğin bir atomu, ya da Güneş Sistemimiz gibi astronomik sistemleri, veya toplumsal düzeyde belirli bir üretim ilişkisi zemininde karşılıklı görev bölüşümü ortamında özgürce kendini üretmeye dayanarak gerçekleşen doğal sistemleri birbirine karıştırmamak lazımdır. Nitekim, ne bir elektron o ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi proton tarafından uygulanan tek yanlı bir kuvvete tabii olarak hareket etmekte-varolmaktadır, ne de Güneş Dünyamızı gravitasyonel bir kuvvetle zorla döndürmektedir!..Bunların her ikisi de kuvvetten arınmış bir ortamda özgürce atalet hareketlerini yapmaktadırlar.⁵

İşçi sınıfı da öyle, o da, son tahlilde, özgürce kendi emeğini satarak sistemin içinde yer almaktadır. Kapitalizmi köleci bir toplumdan, ya da tipik bir diktatörlükten ayıran da budur zaten. “Ücretli kölelik” anlayışı, ya da “zincirlerinizden başka kaybedecek bir şeyiniz yoktur” sözü, işçi sınıfının bluğ-delikanlılık çağına özgü duygusal-nostaljik bir deyişten başka bir şey değildir! Ne yani, o zincirleri koparıncaya ne oluyor, özgür mü oluyor işçi sınıfı! Burjuvazi olmadan varolan bir “işçi sınıfı özgürlüğünün” ne anlama geldiğini gördük hep beraber, öyle değil mi!..

Konuya dönersek gene; tıpkı ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi, kendi içinde belirli bir kuvvete tabii olarak varolan toplumsal sistemlerin hukukuna diktatoryal hukuk

⁵ „Doğada İnfomasyon İşleme Süreci ve Sistem Gerçekliği” www.aktolga.de 3. Çalışma.

denilirken, özünde zorlayıcı anlamda herhangi bir kuvvete tabi olmadan, kendi kendini üretmeye dayanan sistemlerin hukukuna da demokrasi-demokratik hukuk denilir (dikkat ederseniz hukuk bu anlamda bir “işletme sistemi” oluyor). Ve nasıl ki özgürlük, ya da, demokratik bir ortamda-tıpkı bir elektron gibi-karşılıklı bağımlılık ilişkisi içinde özgürce varolabilmek, zorla dönmekte olan o taşın da hakkıysa, aynı şekilde, hangi biçimde olursa olsun diktatoryal bir sistem altında yaşamak-varolmak zorunda olan insanlar için de özgürlük mücadelesi, demokrasi için mücadele etmek bir temel haktır. Bu durumda, demokratik özgürlükler için verilecek mücadelelerin mevcut sistemin-onun diktatoryal hukukunun- içinde kalınarak mı yapıldığının (böyle birşey nasıl olurdu bilemiyorum), yoksa, mücadele sürecinde onun dışına da mı çıktığının hiçbir önemi yoktur; her iki durumda da bunlar aynı şekilde haklıdır. Eğer bir sistem A ve B gibi iki karşıt kutbun-iç dinamikler deriz biz bunlara-demokratik birliğine dayanmıyorsa, o zaman zaten o sistemin içinde onun değişmesi için mücadele edecek demokratik bir güç de yok-oluşamıyor demektir (mevcut sistem, yapı buna olanak vermiyor demektir). Bu durumda, ya o sistemin kendiliğinden dağılmasını beklemek gerekecektir, ya da, bu işi bir dış kuvvet yapacaktır. Antik çağda barbarlarla medeniyetler (köleci toplumlar) arasındaki mücadeleler bunun en güzel örneğidir. Dışardan gelen barbar antika toplumu-onun hukukunu- yerle bir ederek bunun yerine kendi hukukunu koyar vb.

İpe bağlı olarak dönmekte olan o taşın yapabileceği ancak ipi kestiğiniz an atalet hareketi yaparak fırlayıp gitmektir. Daha başka birşey yapamaz o! Yani bir taşın bir “militan demokrat” olarak yapabileceği birşey yoktur. Pasif bir şekilde (sadece atalet direnci göstererek) ipin kopmasını bekler o! İpi döndüren güç bu işi yapabilmek için bir enerji harcadığından, o bu gücü kendisinde buldukça taş da dönmeye devam eder. Aynen Osmanlı’da olduğu gibi yani!⁶ Nitekim, fetihçiliğe dayanan sistem fetihler devam ettiği sürece mevcut yapısını olduğu gibi muhafaza ederek varlığını sürdürmeyi başarmıştır. Osmanlı Devlet Sınıfı, tıpkı ipin ucundaki o taş gibi kendisine bağlı olan kullarını-Reaya’yı-döndürerek varlığını sürdürülmüştür.

Aynı yapı-sistem Cumhuriyet döneminde de varlığını sürdürür. Ama artık bu kez işler biraz farklı gelişmektedir ülkemizde. Herşeye rağmen gelişen bir kapitalizm söz konusudur bu topraklarda. Osmanlı artığı devletçi düzenin içinden, onu koruyan diktatoryal hukuka rağmen yeni güçler de çıkmaktadır tarih sahnesine. Ve buna bağlı olarak da yeni tipte bir mücadele başlar. Demokrasi mücadelesidir bunun adı. Sistem, herşeye rağmen kendi içinde hamiledir artık ve çocuk büyümektedir. Bu nedenle, günümüze gelene kadar bütün bir Cumhuriyet dönemi tarihi bir anlamda bir demokrasi mücadelesi tarihidir de özünde. Şu an sahip olduğumuz demokratik haklar da bu mücadelenin bugüne kadarki kazanımlarından başka birşey değildir zaten. **Darbelere karşı verilen mücadeleler, hertürlü dayatmaya-zorbalığa karşı verilen mücadeleler hep demokrasi için olmamış mıdır?. Hal böyleyken, nedir yani şimdi bu “demokratın militanı olmaz” sözünün anlamı! Bütün o mücadeleler militan demokratların verdiği mücadeleler değilse neydi o zaman onlar? Oturduğun yerden mi kazanılmıştır şu an sahip olunan haklar? Osmanlı artığı o Devlet Sınıfı hukukunun içinde kalınarak” mı verilmiştir bütün bu mücadeleler! Bir Menderes’i düşünelim. Niye idam edildi ki Menderes? O “hukukun” dışına çıktığı için değil mi! “Nedir o hukuk demesin” burada kimse, çünkü onun ne olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz! Yassıada Mahkemesi başkanı şöyle ifade ediyordu onu: “Sizi buraya getiren irade böyle istiyor”! Bitti!.. O anın hukuku budur işte! Hepsi bir yana, daha düne kadar “Kürt” kelimesini ağızına aldın mı en hafifinden hapisaneyi boyluyordun bu ülkede, bugüne TRT Kürtçe yayın yapıyor. “Hukukun içinde” kalınarak mı gelinmiştir şimdi bu aşamaya!.Yoksa eskinin diyalektik inkârı olan yeni kendi hukukunu yaratarak mı gelişmektedir!..**

⁶ İsyân etsen ne olacak ki..bütün o köle isyanlarını düşününüz, ya da Osmanlı’daki o isyanları..köle, son tahlilde bir üretim aracıdır; insan yerine konulmaz o. Bu yüzden de sistemin kendi kendini üretmesi sürecinde iç dinamiğe dahil bir güç olarak düşünülmez. Sadece düşünülmez de değil, onun kendisi de bu şekilde, bu tür bir fonksiyona sahip olarak hareket etmez zaten. Onun tek bir amacı vardır kafasında (aynen o taş gibi), ki o da fırsatını bulduğu zaman kaçıp gitmektir...

Kural şudur: O ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi bir bağımlılık ilişkisine, yani zora-tek yanlı bir kuvvetin egemenliğine- dayalı bir diktatörlük hukukuna karşı demokrasi için, karşılıklı kuvvet dengesi ortamında birbirine bağımlılık ilişkisi içinde oluşan özgürlükler için verilen hertürlü mücadele haklıdır. Ve bu mücadeleler, ister o an geçerli olan zora-baskıya dayalı hukukun dışına çıkılarak olsun, ister o anki hukukun (diktatörlük hukukunun) içinde kalınarak olsun, aynı şekilde meşrudur.

Doğrusunu isterseniz, bu çerçeve-anlayış içinde, “demokrasi mücadelesi hukukun içinde olmalıdır, demokratin militanı olmaz” sözünü nereye koyacağım konusunda zorlanıyorum ben! Belki de tam şu an Türkiye'nin içinde bulunduğu ortamı yansıtıyor bu söz! Çünkü bugün, bir yanda, Osmanlı artığı yapıya özgü, arada darbelerle de pekiştirilmiş olan diktatoryal bir hukuk var Türkiye'de; ama diğer yanda da, uzun bir zamana yayılan demokrasi mücadelelerinin sonucu olarak ortaya çıkan, modern-kapitalist Türkiye'ye özgü demokratik bir hukuk. Birbiriyle çelişen bu iki yapı ve hukuk sistemi bugün içiçe bizde. Bunlardan biri eskiyi temsil eden o kabuksa eğer, diğeri de, onun içinden çıkıp gelen ve diyalektik anlamda onun inkârı olan o civcivi-yani yeni Türkiye'yi temsil ediyor!. Yoksa, “o mahkeme bizden, diğeri onlardan”ın başka bir anlamı var mıdır!.

”Demokrasi mücadelesini hukukun içinde kalarak yürütelim” derken Ahmet de her halde kazanılmış hakları tehlikeye atmadan onlara sahip çıkarak yürütelim bu mücadeleyi demek istiyor. Eğer böyleyse buna bir diyecek yok tabi, ama o zaman da söylediğimiz şeylerin ne anlamlara gelebileceği konusunda daha dikkatli olmamız gerekiyor mu!. “Demokrasi için dinleyen de dinleten de şerefli” diye düşünen o “genç insanların” kafasını karıştırmaya hiç birimizin hakkı yok sanırım..

TOPLUMSAL HUKUK ANLAYIŞI, HUKUK-KÜLTÜR İLİŞKİSİ

Şimdi, ipe bağlı olarak dönmekte olan o taşı, ya da, proton ve elektronuyla birlikte kendi içinde özgür bir sistem olarak varlığını sürdüren o hidrojen atomunu bir tarafa bırakarak, gene bir sistem olarak varolan topluma geliyoruz: **Hukuk, bir toplumda belirli bir dönemde egemen olan üretim ilişkileri zemininde oluşan üst yapı kurumudur. Varoluş koşulları üretim süreci-ilişkileri içinde oluşan toplumsal sınıflar (bunları gene A ve B olarak gösterebiliriz) arasındaki yaşamın her alanını kapsayan ilişkiler ağını temsil eder. Yani belirli bir denge durumunda A ve B nin nasıl yaşayacaklarının, birbirlerine göre hak ve ödevlerinin neler olacağına bilgisidir o.**⁷

Peki, madem ki nasıl yaşanacağını bilgisini içeren bir üst yapı kurumu olarak hukuku belirleyen üretim ilişkileridir, bu durumda, son tahlilde gene üretim ilişkilerinin belirlediği yaşam bilgilerinden başka birşey olmayan kültürle hukuk arasındaki ilişki nedir o zaman; ya da bu ikisi aynı şey midir?

Evet, kültür de hukuk da, son tahlilde bunların her ikisi de, bir toplumda insanların nasıl yaşayacaklarına dair bilgilerden oluşurlar, ama bunların ikisi her zaman aynı şey değildir. Kültür, annemiz, babamız, kardeşlerimiz, en yakın çevremiz ve de tabi içinde yaşadığımız toplum tarafından, daha doğduğumuz andan itibaren bilinçdışı bir süreçle bize aktarılan yaşam bilgilerinden oluşur. Evet, bu bilgilerin kaynağı da elbette gene bizden önceki kuşakların içinde buldukları üretim ilişkileri olmuştur. Ve bu anlamda, bunlar da bir dönem toplumsal yaşamı düzenleyen bilgiler olarak geçerli kalmışlardır; ama zamanla, toplumsal gelişme süreci içinde yeni üretim ilişkileri geliştikçe eski toplumsal yapıyı temsil eden bu bilgiler artık yeni yaşam biçimi için yetersiz hale gelirler. Bu yüzden de, toplumsal yaşamı düzenlemek için, yeni yaşam tarzına uygun yeni bilgiler üretilir. Ama bu yapılırken öyle eski bilgiler de tamamen bir yana atılmazlar tabi. Eskinin içinde yeniyile uyum sorunu olmayan

⁷ Öyle ki, bu bilgi-hukuk bilgisi- hangi toplum biçimi olursa olsun, daima, A ve B arasındaki ilişkileri belirlerken, aslında bu ilişkilerle de kayıt altında tutulur.

bilgiler muhafaza edilirler. Yeni üretim ilişkilerine denk düşen yeni yaşam bilgilerine yeni-modern-çağdaş kültür ve hukuk denilirken, eski-geleneksel yaşam tarzını temsil eden bilgilere de kısaca geleneksel kültürel bilgiler denilir iş biter. Bu iki bilgi kaynağı toplumsal varoluşun bilgi temeli olarak muhafaza edilir, toplumsal yaşam bunlara göre düzenlenir.

Zamanla, yeni üretim ilişkileri zemininde gelişen yeni yaşam tarzı yerleştikçe, giderekten, bizim kültürel bilgiler dediğimiz yaşam bilgileriyle yeni düzeni temsil eden hukuksal bilgiler-kurallar arasındaki farklar da kaybolmaya başlarlar. Ve insanlar, farkında olmadan uydukları kuralların-yaşam bilgilerinin- zorunlu olarak uymaları gereken hukuksal kurallardan mı, yoksa artık benimsenerek bilinç dışı hale gelmiş olan kültürel bilgilerden mi kaynaklandığının ayıramaz hale gelirler. Örneğin bugün ileri gelişmiş kapitalist ülkelerde kapitalist kültürle kapitalist hukuk bilgileri adeta bir ve aynı şey haline gelmiştir. Bizde bazı yazarların ikide bir “evrensel hukuk-çağdaş kültür” diye atıfta buldukları şey bu olsa gerek. Türkiye’de ise, eski-kapitalizm öncesi yaşam tarzını temsil eden kültürle kapitalist hukuku temsil eden bilgiler henüz daha tam olarak kaynaşmamıştır, yan yanadır bunlar. Yani kapitalist hukuk bilgileri bizde içselleşerek henüz daha bir kültür haline gelmemiştir.

HUKUKUN SINIFSAK ÖZÜ

Toplumsal anlamda hukukun belirli bir dönemde oluşan üretim ilişkilerinden kaynaklanması ve daima bir denge durumunu temsil etmesi, onun, her durumda, egemen-dominant bir sınıf tarafından temsil edildiği gerçeğini değiştirmez. Çünkü o, yani hukuk, bir yandan, sistemin elementi olan insanların (ve bu elementlerden oluşan kurumların) karşılıklı ilişkilerini, hak ve ödevlerini belirlerken, diğer yandan (aynı anda), sistemin egemen sınıf lehine oluşan denge durumunu da temsil etmiş olur. Bu ne demek, biraz açalım:

Her toplum kendi kendini üreten bir oluşumdur; yani, belirli bir anda varolduğu düşünölen toplumsal bir denge, sistemin kendi kendisini üretmesi sürecine bağlı olarak sürekli kendini inkâr ederek değişen-ve yeniden üreten dinamik bir dengedir. Dışardan-çevreden alınan ham maddeler işlenilirken neyin nasıl üretileceğini de belirleyen sistemin dominant kutbu (“egemen sınıf”), bu şekilde-üretim sürecini başlatıcı rolüyle- mevcut denge durumunu da inkâr etmiş olur. Tabi, bu inkâra, sistemin karşıt kutbunu oluşturan güçlerle birlikte yaratılan ürüne, “mevcut durumu-denge halini ben temsil ediyorum” diyerekten tek başına sahip çıkmak da dahildir. “Üretim araçlarının-mülkün-sahibi ben olduğum için ürün de bana aittir” der o.

Bütün bunları daha önce ifade ettiğimiz gibi matematiksel olarak da şöyle gösterebiliriz: Ürüne tek başına sahip çıkmakla sistemin egemen-dominant kutbu $K_A=K_B$ denge şartını bozmuş, $K_A>K_B$ gibi B tarafından kabul edilmesi imkânsız yeni bir durum yaratmıştır (**K_A nın K_B den daha büyük olduğu bu yeni durum, aynen o ipe bağlı taş örneğinde olduğu gibi, sistemin içinde dengelenmemiş yeni bir kuvvetin ortaya çıkması anlamına gelir**). Ve ne olur, sistemin motor gücünü temsil eden karşıt kutup B “sınıf mücadelesine” başlar⁸! Niye? Yeni duruma uygun yeni bir dengenin yaratılabilmesidir burada amaç. B, sınıf mücadelesiyle, yeni bir denge durumuna erişebilmek için A yı K_{B1} den daha büyük bir K_{B2} kuvvetiyle etkilemiş, onu yeni duruma uygun yeni bir dengenin (toplumsal sözleşme deriz biz buna) yaratılması için zorlamış olur. İşte size demokrasi mücadelesi!. Bu mücadeleye bağlı olarak $K_{A2}=K_{B2}$ denge şartı gerçekleştiği an da demokrasi mücadelesi sona ermiş, yeni durum kendi hukukunu yaratmış olur..

Şimdi dikkat edelim: Mücadele eski durumun içinde başlıyor. Niye? Çünkü ürünle birlikte üretici güçler olarak A ve B de geliştikleri halde, bunlar henüz daha, tıpkı ana karnındaki o çocuk gibi eskiyi temsil eden ilişkilerin içinde varlıklarını sürdürmektedirler. Ancak o mücadele-demokrasi mücadelesidir ki, sistemi bir üst düzeyde yeniden organize olmaya götüren de o olacaktır. **Burada sorun şu: Eğer, eski denge durumunu oluşturan hukukun**

⁸ Daha ayrıntılı bilgiler için; www.aktolga.de. 4.Çalışma.

içinde yol açıksa, yani, daha önceki mücadeleler sonucunda sistemin kendi kendini üretmesi mekanizması kazanılmış bir hak olarak mevcut hukukun içine çoktan girmişse (örneğin, sendikal haklar, genel oy, örgütlenme hakları vs. varsa), o zaman herşey geniş bir toplumsal evrim-gelişme spektrumunu kapsayan o hukukun içinde kendi yolunu bulacaktır. Çünkü bu durumda varolan hukuk artık sistemin bir bütün olarak kendi içindeki evrimini temsil etmektedir. Ama yok eğer bu haklar henüz daha kazanılmamışsa (çünkü egemen sınıf bu hakları hiçbir zaman kendiliğinden vermez, veremez, böyle bir şey eşyanın tabiatına aykırı olurdu), o zaman demokrasi mücadelesi kaçınılmazdır. Hiçbir “hukuk” kuralı, ya da yasa bu mücadeleyi engelleyemez.. Bu işin evrensel kuralı budur.

İLKEL KOMÜNAL TOPLUMDAN GÜNÜMÜZE HUKUK ANLAYIŞININ DEĞİŞİMİ

İlkel Komünal Toplumdan yola çıkacak olursak eğer, buradaki hukuk, temeldeki komünal üretim ilişkilerinin belirlediği (yazılı olmadan herkesin bilincinde bulunan) Kan Anayasasınca temsil edilen Kan Hukukudur. Kültür de hukuk da bir ve aynı şeydir burada. Komünal yaşam tarzını belirleyen ilkel-doğal bilgilerdir bunlar...

Sonra ama, yavaş yavaş, sınıflı toplumun bağrında farklı üretim ilişkileri oluşmaya, buna bağlı olarak da insan ilişkileri değişmeye başlar. Öyle ki, zamanla, eski kültürel-komünal hukuksal ilişkiler bu yeni durumu açıklayamaz-temsil edemez hale gelirler. Ve yeni duruma uygun yeni hukuksal bilgiler-ilişkiler oluşturulmaya başlanır⁹. İşte bütün o dinlerin kaynağı budur¹⁰! Din, sınıfsız toplumun bağrından çıkan sınıflı toplumları belirli bir denge haline kavuşturabilmek, insan ilişkilerini düzene sokabilmek için yaratılan kurallardan-bilgilerden oluşur. Dine temel olan bilgilerin “Tanrı tarafından-peygamberler aracılığıyla insanlara tebliğ edildiğine” gelince: Eski toplumun bağrından çıkan yeni toplum da sistem merkezindeki o sıfır noktasında temsil edilmiyor muydu¹¹? O zaman, yeni toplumun bilgi temeli olarak din de son tahlilde bu sıfır noktasına ait olmalıydı. Bu noktadan (Hak’tan) kaynaklanan bilgiler olmalıydı bunlar. Peki bu bilgiler, bu noktadan-maddi bir gerçeklik olarak varolmayan bu sıfır noktasından-nasıl gün ışığına çıkabilirdi? İşte size bütün o peygamberlerin informasyon çıkarıcı (information extraction) temsili rolü-diyalektiği¹²..

Sonra zamanla, o dinsel hukuk kuralları da bir kültür haline gelirler. Adına “din kültürü” dediğimiz şey böyle ortaya çıkar. Şeriatla yönetilen ülkelerde bu kültürle-hukuk bugün halâ bir ve aynı şeydir..

Ve sıra gelir kapitalizme. O da aynı diyalektiğe tabi olarak gelişip belirleyecektir hayatı. Eski toplumun bağrında gelişen yeni toplum-yeni üretim ilişkileri eski feodal kabukların-hukukun, kültürün- içine sığamaz hale gelince, yeni ilişkileri temsil eden yeni bilgiler de-hukuk- (daha sonra da yeni bir kültür) bu çelişkiden kaynaklanarak ortaya çıkacaktır...

Hepsi bu kadar mı peki! Ya kapitalizmden sonrası? Nereye gidiyor insanlık bugün?..

⁹ Aslında gerçek anlamda hukuk bu andan itibaren ortaya çıkmaya başlar. Yani hukuk gerçek anlamda sınıflı topluma geçişin ürünüdür. Daha önceki yazılı olmayan hukuku, Kan Hukuku-doğal hukuk olarak nitelendiriyoruz...

¹⁰ Tabi buradan dinin sınıflı topluma geçişle birlikte yaratılan hukukun tek kaynağı olduğu anlamı çıkmaz! Bu, İslam Hukuku için geçerlidir belki, ama örneğin bir Roma Hukuku tek başına Hristiyanlıkla açıklanamaz. Ama işin özü aynıdır. Yani, özünde Hakkı-adaleti bulmak-temsil etmek yatar hukukun...

¹¹ Bu konuda bak www.aktolga.de 4.Çalışma.

¹² Açık söylüyorum, „Sistem Teorisi’ni“ kavramadan hiçbir şeyi tam olarak kavramak mümkün değildir!..Ama ne garip değil mi, “fazla bilgiden”de korkuyor insanlar!..O anki var oluş koşulları ne kadarını bilme lerini gerektiriyorsa o kadarı yetiyor onlara!.

BUGÜN ARTIK İNSANLIK BİLGİ TOPLUMUNA DOĞRU GİDİYOR...

Bu soruya daha önce şöyle cevap vermişiz¹³: “Bir an için, bugün içinde bulunduğumuz küreselleşme sürecinin tamamlandığını, yani, şu ya da bu şekilde yeryüzündeki bütün ülkelerin küresel-kapitalist bileşik kaplara bağlandığını, ve suyun-üretici güçlerin gelişme seviyesinin- bütün ülkelerde aşağı yukarı eşitlendiğini düşününüz. Ne olacak bu durumda, küresel rekabet mücadelesi ve buna bağlı olarak da üretici güçlerin gelişme süreci nasıl gelişecek bundan sonra?”

Azami kâr yasası duruyor mu yerinde? Duruyor! Rekabet duruyor mu? Duruyor! O halde kim bir malı daha ucuza ve daha iyi kalitede üretebilirse gene o kazanacak! Doğru mu bu tesbit? Doğru! Peki, böyle bir durumda bir malı daha ucuza nasıl üreteceksin? Artık ücretlerin düşük olduğu bir Çin de olmayacak o zaman ortada! Afrika'nın keşfi de çoktan gerilerde kalmış olacak! Ne yapacaksın bu durumda? En başta söylediğimiz gibi „geriye bir tek yol kalıyor“! Bilgi ve teknoloji üretimine daha da hız kazandıracaksın! Çünkü bu durumda artık, kim daha ileri teknik-daha çok robot kullanır hale gelirse onun üretim maliyetleri daha da düşecektir!

Bir hata var mı bu mantıkta! Varsa hemen duralım! Ben göremiyorum! Devam ediyoruz:

İşte kapitalizmi kendini inkâra götüren süreç budur. İşte „bilgi toplumuna“ giden yol budur.

Neden bilgi toplumu peki? Çünkü bu süreç, adım adım, bilginin sermayenin yerini alması sürecidir de ondan. Bilgi sermayenin yerini nasıl mı alacak? Bugün dünyada üretim sürecinde en çok robot kullanan ülkenin Japonya olduğunu, 2003 rakamlarıyla Japonya'da her on bin işçiye 350 robotun düştüğünü, söylemiştik. Daha sonra da 260 robotla Almanya geliyordu.¹⁴ Bu rakamlar bütün ülkelerde gittikçe artacak, bunun başka hiç yolu yok! Önümüzdeki beş-on yıl belki öyle astronomik oranlarda olmayacak bu artış, çünkü küresel bileşik kaplar henüz daha o eşitliği-dengeyi kurmakla meşgul bu arada. Sermaye henüz daha Çin'e gidiyor, Hindistan'a gidiyor, sonra da daha Afrika var sırada! Ama, suyun seviyesi eşitlendikten sonra, bu hız astronomik ölçülere varacak. Ve giderekten, ilk planda kol işçiliği diye birşey kalmayacak artık. Proletaryanın yerini tamamen robotlar alacak! Sonra? Biliyorum, hemen denecek ki, „evet kol işçiliği kalkacak ama, ya kafa-beyin işçiliği? O robotları programlayan kafa işçilerinin sayısı artacak bu sefer de. Ve kapitalizm sürüp gidecek“!

Şurası kesin: Gidebildiği yere kadar gidecek kapitalizm! Yani, artı değer elde etmek mümkün olduğu sürece kapitalizm ve kapitalistler yok olmayacaklar! Ama bu işin de bir sınırı var değil mi!. Bir kere, az önceki mantık, yani kol işçilerinin yerini robotlar alırken kafa-beyin işçilerinin sayısının artacağı ve kapitalizmin de bu şekilde ilelebet sürüp gideceği mantığı doğru değildir. Değildir, çünkü bilgi üretimi sürecinin ileri aşamalarında, insanların günlük ihtiyaçları gibi „basit şeylerin“ üretildiği alanlarda kafa-beyin işçilerine de hiç ihtiyaç kalmayacak artık! Robotlar sadece kol işçilerini değil, bugünkü kafa işçilerini de işsiz bırakacaklar! Program yapan robotlar üretilecek. Robotlar robotları kontrol edip yönetecekler. Ve öyle olacak ki, insanların yeme, içme, giyim, barınma gibi temel ihtiyaçlarını artık tamamen robotlar üretir hale gelecekler. Ya insanlar, onlar ne mi yapacaklar? Bir kere sürecin bu aşamalarında artık öyle ulus-devletler vs. gibi ilkel oluşumlar tamamen ortadan kalkmış olacaklar! Bir tek dünya toplumu-insanlığı (adına ne kadar insanlık denirse artık!) kalacak ortada. Birey mi dediniz? **Birey, kapitalizmin, özel mülkiyetin gelişimi süreci içinde, gelişmesinin en yüksek aşamasına eriştikçe, adım adım, toplumsal varlığın içinde kendi varlığında yok olacak. Yani dünya vatandaşlığı onun en son bireysel varoluş biçimi olacak. Ondan sonra**

¹³ “Bilişsel Tarih ve Toplum Bilimlerinin Esasları” www.aktolga.de 5.Çalışma.

¹⁴ Bu rakamlar şimdi çok eskidi ve yeni rakamlar da yok elimde. Ancak şimdi siz bunları gözükapalı ikiye, hatta üçe katkayabilirsiniz. Çünkü son yıllarda gelişme o kadar hızlandı ki..

artık, tıpkı ilkel komünal toplum içinde bir insan “birey” olarak varolmadan nasıl varoluyorsa, modern komünal toplum insanı da o şekilde varolur hale gelecek. Yani, toplumsal varlığın içinde, kendi varlığını toplumsal varlıkla birlikte oluşturabilir hale gelecek. İlkel sınıfsız toplumdan sınıflı topluma geçilirken özel mülkiyetle birlikte ortaya çıkan birey, özel mülkiyet yok olurken toplumsal varlığın içinde gene yok olacak.

Artı değer mi, kapitalizm mi dediniz? Nedir onlar? İşçilerin yerini robotların aldığı bir dünyada kapitaliste-kapitalizme yer kalır mı! Hangi artı değere el koyacak kapitalistler bu durumda? İnsanlar geriye doğru baktıkları zaman böyle düşünecekler! Çünkü, insanların temel ihtiyaçlarının robotlar tarafından üretildiği bir toplumda ne artı değer olur, ne de kapitalizm. Bilgi toplumu, kapitalizmin-bireyin-özel mülkiyetin gelişerek-kendini inkâr etmesinin ve bu anlamda yok olmasının ürünü olacaktır.

Burada sözü Amerikalı robotik uzmanı Moravec'e bırakıyor, İkinci Çalışma'da yeralan bir aktarmayı aynen buraya da alıyorum:

“Nasıl ki, sürüngenler içgüdüleri tarafından yönetilirler, bunun gibi, birinci nesil robotları da sadece, eksplisit olarak nasıl programlanmışlarsa onları yapabilecek yeteneklere sahip olurlar... İkinci nesilden evrensel robotlar ise, 100 000 MIPS'lik¹⁵ zeka ile bir fare düzeyine çıkarlar. Birinci nesilden farklı olarak, bunlarda uyum ve öğrenme yetenekleri de bulunur... Üçüncü nesil robotları, 5 million MIPS'lik zeka ile bir maymunun düzeyine erişirler. Daha hızlı öğrenme, basit de olsa, plan yaparak bunları uygulama yetenekleri gelişmiştir... 100 milyon MIPS'lik zeka düzeyleriyle dördüncü nesil robotları, insanlar gibi soyutlama ve genelleme yeteneklerine kavuşacaklardır... Şuna inanıyorum ki, bu robotlar hem zihinsel, hem de fiziksel olarak hayatın her alanında insanlara yetişeceklerdir.

Böyle bir gelişme, tabii içinde yaşadığımız toplumu da temellerinden değiştirecektir. Sahibi olmayan, içinde işçilerin yerine robotların çalıştığı, insanların sadece karmaşık kurallarla ve yönetim sorunlarıyla ilgilendiği, ama bugünkü anlamıyla çalışmanın olmadığı firmalar düşününüz. İnsanların, bugün birçok zengin ve emeklinin yaptığı gibi, günlerini sosyal ve kültürel faaliyetlerle değerlendirdikleri bir toplum düşününüz. Bu gidişle, 2050 yılında, yapay zekanın insanları geride bırakacağını söyleyebiliriz.”

Çok güzel! Aynen katılıyorum! Sınıflı toplumlar sürecinin yok olduğu, geleceğin “bilgi toplumu” çok güzel anlatıyor yazar. Yazara göre, geleceğin bilgi toplumu artık kapitalist bir toplum değil. Burjuvazinin yerini bilginin, beyin gücünün, işçi sınıfının yerini de robotların aldığı bambaşka bir toplum geleceğin bilgi toplumu. Onbinlerce yıl ilkel bir sınıfsızlık içinde yaşayarak gelişen insanlık, daha sonra içine girdiği (yedi bin yıl gibi çok kısa bir süreyi kapsayan) sınıflı toplumlar sürecini de geride bırakıyor. Bilgi toplumu, insanlığın evrimi sürecinde, sınıflı toplumların en son biçimi olan kapitalist toplumun yerini alan, modern anlamda bir sınıfsız toplumdur.

Bütün bunlar hayal mi diyorsunuz!

Bugün, insanlığın ürettiği mal ve hizmetlerin sadece dörtte birinden yararlanabiliyor insanlar. Geriye kalan dörtte üçü ise başta silahlanmaya ayrılan pay olmak üzere çarçur olup gidiyor. Bir an için sadece silahlanmanın önüne geçildiğini düşününüz, bugün bile ne aç kalır ortada ne açlık olan. Varın siz bir de insanların temel ihtiyaçlarının robotlar tarafından üretildiği geleceğin bilgi toplumu düşünün. Herkesin herşeyi olduğu için, benim senin kavgası bitecek bir kere. Ben, sen kavgası olmayınca da yalan, ikiyüzlülük olmayacak.

¹⁵ MIPS=Millions of Instructions per Second (bir saniyede kaç milyon işlemin yapıldığı).

Peki ne yapacak insanlar bilgi toplumunda? Temel ihtiyaçlarını robotlar üreteceğine göre insanlar ne yapacaklar? Yan gelip yatacaklar mı! Ya da spor yapıp, hobileriyle mi uğraşacaklar!!

Eğer Sistem Bilimi-İnformasyon İşleme Bilimi olmasaydı bu soruların cevapları en fazla bir tahmin, fantazi olarak kalırdı o kadar! Ama öyle değil işte. Bilimsel öngöründe bulunabilmek için iki önemli silah var artık bugün elimizde.

Şöyle düşünelim: İnsanlığın bilgi toplumuna erişmesi demek, elementlerini „dünya vatandaşı“¹⁶ insanlar“ın oluşturduğu bir dünya toplumunun-sisteminin oluşması demektir. Böyle bir dünya toplumunda „varolan“ tek gerçek artık „birey“ değil bu toplumsal varlıktır. Peki bu küresel toplumsal varlık nasıl varolacak, yani nasıl kendini üretecek? Çünkü bugünkü anlayışımıza göre insanlar ve toplumlar yaşamı devam ettirme mücadelesi içinde kendi varlıklarını üretirler, varolurlar. Bilgi toplumunda ise, insanların varolmak için gerekli olan temel ihtiyaçlarını artık robotlar ürettiği için, bilgi toplumu ve insanlar kendi biyolojik temel ihtiyaçlarını üretirken varolamazlar. Bu durumda, küresel bilgi toplumu-dünya insanlığı- dış çevreyle, yani yerkürenin dışındaki evrenle ilişki-etkileşim içinde varolacaktır. Küresel bilgi toplumu yerküre kozasını delip kafasını dışarı çıkaran ve artık dış-çevreyle etkileşim-ilişki içinde varolan bir gerçekliktir. İnsanlar ne yapacaklar, neyle meşgul olacaklar demiştik! Böyle bir toplumda her insan artık bir “bilim insanı olacaktır! Bilim, bilimle uğraşmak bugün olduğu gibi „bilimadamlarının“ uğraşı olmaktan çıkacak, normal insanların uğraşısı haline gelecektir. Yetmez mi bu kadarı! Örneğin, bana bugün ekmek parası kazanmak için gidip dönercilik yapmak o kadar ilkel bir çaba olarak görünüyor ki, bunu yapmak zorunda kalmasam da bütün vaktimi bilgi üretmeye ayırabilseydim eğer, ah bir ayırabilseydim!..

Gordon Moore..İntel'in kurucusu, aynı zamanda da integral devreleri bulan kişi. 1965 yılında, integral devrelerde kullanılan transistörlerin yüzeylerinin her oniki ayda bir (yeni bir chip generasyonunun devreye girmesiyle birlikte) %50 azalacağını söylüyordu. Daha sonra bunu 24 ayla düzeltti. Bugün “Moore Yasası” diye anılan bu gelişmeyi daha iyi kavrayabilmek için aşağıdaki rakamlara bir göz atalım:

“1972 yılında İntel'in en yeni bilgisayar chipindeki transistör sayısı 3500 müş. Bu sayı 1974 de 6000'e, 1978 de29000'e, 1982 de 134000'e, 1985 de 275000'e, 1989 da 1200000'e 1993 de 3100000'e, 1995 de 5500000'e ve 1997 de de 7500000'e çıkıyor”¹⁷.

Buradan çıkan sonuç şudur: Her 24 ayda bir, integral devrelerdeki transistör sayısı ikiye katlanıyor. Tabi buna bağlı olarak, bu devrelerin çalışma hızları da artmaktadır.

Peki bu gelişme nereye-ne zamana kadar böyle devam edecektir? Yapılan tahminlere göre bu sürecin daha en azından 15 yıl bu şekilde devam edeceği söyleniyor. Ama sonra zorunlu olarak bu paradigmanın sona ermesi gerekiyor. Çünkü artık bundan sonra transistörlerin izolasyon tabakaları ancak birkaç atom kalınlığına kadar inmiş olacaktır. Bunları artık alışlagelen yöntemlerle daha da küçültmek mümkün değildir. Peki sonra? Moore Yasası'nın işlerliği sona mı eriyor artık bundan sonra?

Hayır! Bu tarihten sonra, şu an kullanılan digital bilgisayarlar yerlerini kuantum bilgisayarlarına bırakacaktır. İnfomasyon artık daha başka biçimlerde kayıt altına alınacak, sıfır ve birlerle, “on” ve “off” larla çalışan digital bilgisayarların yerine bambaşka yöntemlerle çalışan kuantum bilgisayarları geçecektir. Daha şimdiden bu yönde çok önemli gelişmelerin

¹⁶ Burada kullandığımız „vatandaş“ kavramının bir sistemin elementi olmaktan başka bir anlamı yoktur. Çünkü bilgi toplumunun vatandaşı birey statüsünde değildir artık. Böyle bir toplumda toplumdan ayrı bir varlık olarak bir birey-vatandaş düşünülemez.

¹⁷ www.aktolga.de 5. Çalışma. Bu alandaki son rakamlar da yok henüz elimde. Ama şunu söyleyeyim. Dört sene önce kızımıza aldığımız labtop 60 GB-1700 Euro idi. Bugün 500 GB lık bir labtopu 700 Euroya alabiliyorsunuz...

olduğunu da söyleyebiliriz. Bu durumda gelişme çok daha hızlanıyor tabii, çünkü, digital bilgisayar tekniği kuantum tekniğinin yanında çocuk oyuncağı gibi kalıyor.

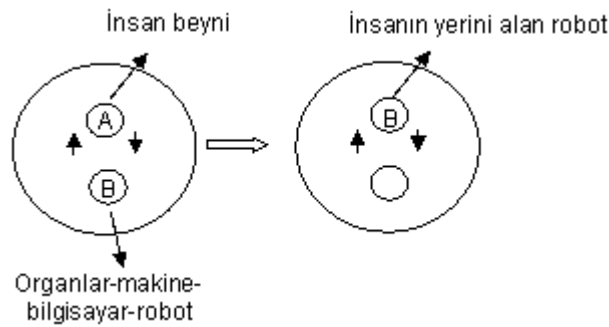
Burada bu sürecin ayrıntılarına girecek değiliz elbet, konumuz bu değil; bu nedenle, kuantum bilgisayarlarını bir yana bırakarak biz gene klasik yöntemlere dönelim, ve sanki, gelişme 2020 lardan sonra da, digital teknikle-Moore Yasası'na göre devam edecekmiş gibi düşünerek işin nerelere varabileceğine bakalım..Kuantum tekniğinin bu süreci çok daha kısaltacağını şu an için hesaba katmıyoruz..

“İnsan beyninde takriben 100 Milyar nöron bulunuyor. Bir nöronun başka bir nöronla en azından 1000 sinaptik bağlantıya sahip olduğunu da düşünersek, beyinde aşağı yukarı 100 trilyon bağlantı olduğu ortaya çıkar. Bu bağlantıların hepsinin belirli bir anda işlem yeteneğine sahip olduğunu gözönüne alırsak da, beyinde, 100 trilyon işlem yeteneği olan bağlantının bulunduğunu söyleyebiliriz. Paralel çalışma yeteneği beyinin en büyük avantajıdır (örneğin, bir nesnenin tanınması esnasında, çeşitli alt sistemlerin nesneye ilişkin farklı özellikleri aynı anda değerlendirebilmeleri), bu nedenle, bu kadar bağlantının paralel çalışma açısından hiçte küçümsenecek bir rakam olmadığı söylenebilir. Ama, seri çalışma yöntemiyle çözülebilecek bir problem ortaya çıktığı zaman durum değişiyor; bu durumda artık beyinin oldukça yavaş çalışan bir bilgisayar olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü beyindeki her bir bağlantı-sinaps- ancak saniyede 200 operasyon yapabilir. Bu, paralel çalışma için belki yeterli bir rakamdır, ama seri çalışma açısından öyle değil”.

Şöyle düşünelim: “Beyindeki 100 trilyon bağlantının-sinapsın- herbirinin saniyede 200 işlem yapabileceğini düşünersek, beynin bir saniyede yapabileceği toplam işlem sayısının $20 \cdot 10^{15}$ olduğunu buluruz. Bu durumda, şu anki sürece bakarak, normal bir bilgisayarın bu rakama 2020-25 yıllarında erişeceğini söyleyebiliriz. Yani, en geç 2025 yılında, normal bir bilgisayarın işlem kapasitesi-yeteneği insan beyninin işlem yeteneğine yetişiyor. Bunun, bu tarihten itibaren her on yılda bir, 2^{10} kat daha artacağını da hesaplarsak, 2030-35 lerde bir bilgisayarın işlem yeteneğinin normal bir köyde bulunan insanların toplam beyin kapasitesine, 2050 de ABD de bulunan insanların toplam beyin kapasitesine, 2099 da da (dünyanın o zaman 10 milyar olacağını düşünersek), dünyadaki bütün insanların beyin kapasitelerinin toplamından bir milyar kez daha fazla olacağını söyleyebiliriz”.

İNSANIN YERİNİ MAKİNELER Mİ ALACAK

Peki bu rakamlar ne anlama geliyor? Bütün bunlardan, 21.yy'ın sonlarına doğru insanın yok olacağı, yerini her açıdan daha gelişmiş robotlara-kompüter makinelere-bırakacağı sonucunu mu çıkarmak gerekiyor! Bu şekilde düşünen bilimadamları çok! Yapay Zeka'da “kuvvetli çözüm” deniyor buna. Şöyle düşünüyorlar:

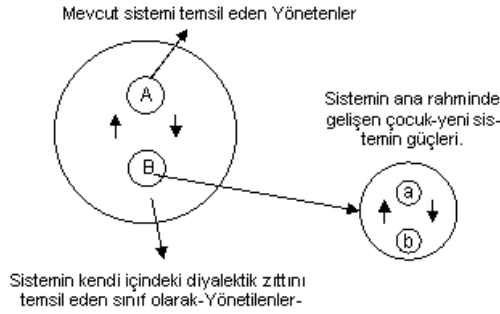

Ama bu şekil, bu tür bir “diyalektik anlayışı” bize hiçte yabancı değil, öyle değil mi! Gelişmeyi ilerlemeyi, sisteminin içindeki karşıt kutbun, mevcut durumu temsil eden dominant kutbu altderek onun yerine geçmesiyle açıklayan eski tür-mekanik, materyalist bir “diyalektik” anlayışı değil mi bu! Bu durumda yukardaki cümleyi de şöyle anlamamız gerekecek tabii:

“Herşey” derken kastettiğimiz bir şey, yani bir nesne, özünde, A ile ifade edilen bir varlıksa (objektif-mutlak bir gerçeklik olarak), bu varlık, daima, kendi içinde kendi zıttı olarak bir B’yi yaratarak onunla birlikte varolmaktadır. Yani bizim “sistem”, veya “bir şey” dediğimiz bir nesne, özünde, biri A, diğeri de B olarak iki ayrı DNA yapısına sahip iki ayrı varlıktır, ama, iki ayrı varlığı temsil eden bu “zıtlar” birlikte-birarada bulunarak “birşey” dediğimiz nesnelere-varlıkları meydana getirirler. “Herşey, kendi içinde kendi zıttıyla birlikte bulunur-onunla birlikte varolur” cümlesinden çıkan mekanik anlam budur.

Ama, bu “görünüşün” biraz altına inerek, olayı gerçek boyutlarıyla ele almaya çalıştığımız zaman durum farklılaşıyor, ortaya bambaşka bir tablo çıkıyor! Bütün “dünya görüşü”, herşey bir anda değişiyor! Nasıl mı? Bu öyle bir bilmece ki, aslında çok basit, ama benim tam otuzbeş yılını aldı onu çözmek! Şöyle:

Kendi içinde A ve B gibi iki karşıt kutuptan oluşan sistem gerçekliğinin (biz bunu bir AB sistemi olarak ifade ediyoruz) bir bütün olduğu (yani A ve B’nin birbirlerinden ayrı olarak düşünülmemeyecekleri), bu nedenle, bir sistemin bir bütün olarak kendi içindeki zıttından bahsedince, bundan, A ile B arasındaki zıtlığın değil, bir bütün olarak AB sistemiyle, bu sisteminin ana rahminde onun diyalektik zıttı olarak gelişen başka-yeni bir sistem arasındaki zıtlığın anlaşılması gerekir.

Örneğin, bir AB sistemi olarak doğa-insan sistemini ele alalım. Burada da gene, doğayla (A) insan (B) arasındaki çelişki, aynen feodallerle köylüler, ya da burjuvaziyle işçi sınıfı arasındaki çelişki gibi sistemin kendi içindeki bir çelişkidir. Yani bunlar birbirlerinden ayrı olarak düşünülemezler. Bir “doğa” var da, bir de onun dışından, ondan bağımsız bir “insan” var diye düşünemeyiz. Organizma söz konusu olduğu zaman da bu çelişki beyinle organlar arasındaki çelişkidir. Diğer organlardan ayrı bir beyin, ya da tersi düşünülebilir mi! Doğa-İnsan sisteminde dominant kutup doğa iken, sistemin içindeki karşıt kutup da insandır (organizma açısından da bu beyin ve diğer organlar şeklinde oluyor). **Peki bu durumda, insanın evriminden, insanın doğayı keşfetmesinden ne anlayacağız? Sistemin içindeki karşıt kutup olan insanın “doğayı egemenliği altına almasını” mı! Diyalektik yöntemin mekanik yorumundan çıkan sonuç budur işte! Sistemin (doğa-insan sisteminin) içindeki karşıt kutup insan olduğu için, gelişmenin belirli bir noktasında insan doğayı egemenliği altına alıyor, problemin mekanik çözümünden çıkan sonuç budur! İşçi sınıfı nasıl ki gelişmenin belirli bir noktasında burjuvaziye aldederek kendi egemenliğini ilan edecekse, aynı materyalist diyalektikle, birgün insan da doğa üzerinde egemen olacaktır! Mekanik materyalist-diyalektiğin mantığı budur! Bilgisayarlar, makineler, robotlar öyle büyük bir hızla gelişiyorlar ki, günün birinde robotlar insanı egemenliği altına alacak, insan kendi zıttı tarafından yok edilecektir!**

Ben böyle düşünmüyorum tabi! Olaya şöyle bakıyorum ben: Doğa-insan sisteminde insan, sistemin içindeki karşıt kutup olarak, aynı zamanda sistemin ana rahmini de temsil eder. Bu yüzden, sistemin diyalektik inkârı olan bebek (benim “bilinçli doğa” adını verdiğim, doğanın bilincine varmış, bu anlamda da insan olarak kendi varlığında yok olmuş, insanın diyalektik devamı olan varlık) onun, yani insanın içinde gelişir. Bu “yeni oluşum”, yani “bilinçli doğa”, insanın yerini alan bir bilgisayar değildir! O bir

sentezdir (yarı biyolojik, yarı makine). Doğa-insan etkileşmesinin ürünüdür. Kendi bilincine varmış Doğadır o!

Ne kadar gelişmiş olursa olsun, kendi başına bir bilgisayar son tahlilde bir makinedir. Ve bütün makineler gibi o da insanın organlarının bir uzantısıdır. Bilinçli doğa ise, bu anlamda bir makine olmuyor. Evet o, bugünkü klasik anlamıyla bir insan da değildir artık, ama "bir bilgisayar-makine" hiç değildir. Babasının "insan" annesinin de bilgisayar olduğu bir çocuktur o. Doğa'nın kendi bilincine vardığı "bilinçli doğa"dır...

Bilinçli doğa'yla bir makineyi-bir robotu, çok gelişmiş bir bilgisayarı- birbirinden ayıran temel özellik bunların bir saniyede yaptıkları işlem sayısı olamaz! **Evet, bir bilgisayar 21.yy'ın ortalarına doğru bu açıdan insanı çok gerilerde bırakacaktır. Bu açık! Ama bu, bilgisayarın-robotların insanın yerini alacağı anlamına gelmiyor! Neden mi? Ne kadar gelişmiş olursa olsun bir bilgisayar-robot için yaşamı devam ettirme mücadelesi diye birşey söz konusu değildir de ondan!. Evet, enerjisi biten bir robot da gidip bunu yenileyebilir, yani bu şekilde programlanmış olabilir, ama yaşamı devam ettirmek sadece bu değildir ki! Yaşamı devam ettirmek dediğimiz süreç varoluş sürecinin kendisidir. İnsan (ve bütün diğer canlılar) çevreyle-doğayla etkileşerek (buna yaşamı devam ettirmek diyoruz) varoluyorlar; kimliklerini bu mücadele içinde oluşturuyorlar. Bir robotun ise, ne bir kimliğe, ne de varolmak için böyle bir mücadeleye ihtiyacı vardır, olmayacaktır da! Herşeyi bilen ve insanın yerini alacağı söylenen bir robot ortaya çıktığı-üretildiği- zaman, bu robot, hangi yaşamı devam ettirme mücadelesiyle kendine bir kimlik oluşturacaktır ki! Örneğin böyle bir robotun çevre sorunu diye bir sorunu mu olacaktır, iklim değişikliğine karşı mücadele mi edecektir bu robotlar? Neden etsinler ki, iklim sıcak olmuş, soğuk olmuş ne farkedecek bir robot için; ya da hava kirliliği olmuş temiz olmuş ne farkedecek?..Bence olay çok açık! Makineler-robotlar, bilgisayarlar, insanın uzuvlarının uzantısından başka birşey değildir. İnsan doğayı bildikçe doğa-insan sistemi kendini üretirken gelişiyor, insan da kendi içinde bu gelişmeyi temsil ediyor. Çünkü o, sistemin ana rahmini temsil ediyor. Sistem, kendi inkârını kendi içindeki ana rahminde geliştiriyor. Ve bu sürecin belirli bir aşamasında da artık klasik anlamıyla insan diye birşey kalmıyor ortada; doğayı-ve kendini- bilen insan, doğa-insan sisteminin çocuğu olarak kendini doğuruyor, insan, doğan çocuğun varlığında yok oluyor. Olay budur".**

BİLGİ TOPLUMUNA GİDEN YOL İNFORMASYONUN DEMOKRATİKLEŞMESİNDEN GEÇİYOR, İYİ GÜZEL... AMA YA BİREYSEL ÖZGÜRLÜKLER?..

Peki, bilgi toplumuna doğru giden içinde bulunduğumuz bu sürecin hareket ettirici-belirleyici unsuru nedir? İnfomasyonun-bilginin demokratikleşmesi değil midir? Giderekten herkesin hertürlü bilgiye-informasyona ulaşabilir hale gelmesi değil midir? Eskiden özel mülkiyete tabi bir meta olan bilginin-informasyonun artık kendisini kuşatan bu sınırları aşarak bütün insanlığın malı haline gelmesi değil midir? Eğer öyleyse, biz neyi tartışıyoruz o zaman?

Konuya tam olarak açıklık kazandırabilmek için, sanırım açıklanması gereken bir kaç nokta daha kaldı ortada, ki bunlar da, bireysel özgürlüklerle infomasyonun demokratikleşmesi arasındaki ilişkiyle ilgili. Çünkü, ne zaman globalleşmeden, bilgi toplumundan bahsedilse, ne zaman bilginin-informasyonun demokratikleşmesinden bahsedilse karşımıza hep o, "ya bireysel özgürlükler, onlar ne olacak" sorusu çıkıyor ve öyle oluyor ki, sanki infomasyonun demokratikleşmesiyle bireysel özgürlüklerin korunması birbirine karşıt şeylerdir!

Önce "bireyden" başlayalım isterseniz, nedir "birey"; ilkel komünal toplumda "birey" diye birşey var mıydı? Yoktu tabii! Çünkü, ilkel komünal toplum insanı kendisi için üretim yapmaz, kendisi için varılmazdı! O, toplumsal üretim süreci içinde, bireysel varlığını toplumsal varlıkla birlikte oluştururdu. Bu yüzden de o, "ben" dediği zaman, bununla, içinde var olduğu komünü

kastederdi. Onun bunun dışındaki “bireysel” varlığı-“ben’i”-, sadece, yemek yerken, su içerken, diğer biyolojik ihtiyaçlarını giderirken oluşan bir duyguyla sınırlıydı.

Bu nedenle, bizim bugün anladığımız şekliyle “birey” sınıflı toplumla-özel mülkiyetle-birlikte ortaya çıkmıştır. İlkel sınıfsız toplumun bağrında-komünal mülkiyet ilişkilerinin içinde özel mülkiyet gelişmeye başladığı zaman, bireysel varlığını komünal varlıkla birlikte oluşturan insan da “benim” duygusuyla birlikte yavaş yavaş “birey” haline gelmeye başlar. Tabii, kendi varlığını-nefsini-ancak içinde yaşadığı komünal varlıkla birlikte oluşturabilen komün insanı için olağanüstü birşeydir bu; bir tür virüstür insanın içine giren! Ve de ona karşı savaşmaya başlar insanlar! İşte tasavvuftan eski Çin-Hind felsefelerine kadar, kaybolan o cenneti yeniden yaratmak için ortaya çıkan bütün o düşünce akımlarının özü budur. Ama boşuna çaba! Çünkü sınıflı toplumun ve bireyin ortaya çıkışı, yani ilkel komünal toplumun diyalektik olarak inkârı, tarihsel olarak daha ileri bir adımdı. İnsanların tükettiklerinden daha fazlasını üretebilir hale gelmesinin sonucuydu bu. Bu yüzden de, insanlar istese de istemese de bu süreç geliştirecekti.

Evet, bu süreç-yani bireyin, sınıflı toplumların gelişmesi süreci-bir yanıyla sancılı bir süreçtir. Bu yüzden de kanla, gözyaşıyla yazılmıştır hep sınıflı toplumların tarihi. Ama öte yandan da, bu süreç boyunca insanlık daima daha ileriye doğru gitmiştir. Öyle ki, bugün içinde yaşadığımız, sınıflı toplumların en son ve en gelişmiş biçimi olan kapitalist toplum, artık, kendi içinde, sınıflı toplumun ve onun bireyinin diyalektik anlamda yok olduğu yeni bir sürece doğru evrilmektedir. **Ne kadar ilginç değil mi, bilimin, teknolojinin gelişmesi, informasyonun-bilginin demokratikleşmesi, bir yandan, kapitalizmin gelişmesine paralel olarak, bireyi-bireysel özgürlükleri de geliştirirken, diğer yandan da, onu-yani kapitalizmi ve onun bireyini- kendi varlığında yok olmaya götürüyor. Bu nedenle, baskıya, zorbalığa, diktatörlüklere-kapitalizm öncesi antika ilişkilere karşı bireysel özgürlükler için verilen mücadeleler, aynı zamanda onun-yani bireyin gelişerek kendi varlığında yok olması için de verilmektedir.**

Bir örnek olarak bugünkü Türkiye’yi ele alalım: Bir yanda, Osmanlı artığı eski devletçi düzen ve onu ayakta tutmaya çalışan tek parti dönemi ürünü diktatörlük hukuku, onun kalıntıları var ortada, diğer yanda da, demokrasi mücadelelerinin kazanımı olarak ortaya çıkan modern Türkiye-onun yaşam tarzını belirleyen-düzenleyen modern hukuki yapı..Bu ikisi halâ içiçe-yanyana bugün Türkiye’de. Evet, kabuk kırılmış, civciv çıkmıştır artık ortaya, ama halâ o eski yapının kalıntıları da var ortada ve bunlar o civcivin ayaklarına bağ oluyorlar; adeta onu tekrar o kabukların içine sokmaya çalışıyorlar!..İşte Türkiye budur bugün..

Tam bu noktada ne yapmak gerekiyor peki? O civcivin-yani yeni Türkiye’nin- yaşam bilgilerine-yani demokratik sisteme sahip çıkarak, eskiyi temsil eden o kabuklara karşı mücadele etmek değil midir bugünün görevi..İki hukuk, iki Türkiye var ortada dedik! Biri ipin bir ucundan çekerek onu-Türkiye’yi daha ileriye götürmeye çalışıyor, diğeri ise, tam tersine, 1930 lar özlemi içinde kıvrınarak geriye doğru asılıyor o ipe. Biri, “bu devletin asıl sahibi benim” diyerek kendi legal-illegal hukukunu dayatmaya çalışıyor insanlara, diğeri, demokrasinin ve özgürlüklerin sınırını daha da geliştirmeye çalışıyor. Birinin, gücünü-yaşam enerjisini açıklıktan, demokrasiden, diğerininse gizlilikten, baskıdan, karanlıktan aldığı iki güç var ortada ve bunlar hayatın her alanında çatışıyorlar. Biri, demokrasiyi yok etmek için darbe peşinde, Ergenekon çeteleri bunun için faaliyet göstermiş-gösteriyor. Diğeri ise bunlara karşı demokratik yaşamı-bireysel özgürlükleri geliştirerek devam ettirme mücadelesi veriyor. Böyle bir ortamda, **“demokrasi ve hukuk devletini korumak için o dinletmeleri yapanlar da, yaptırınlar da, internete koyup yayanlar da şereflidir” demekten başka söz düşer mi” bu ülkenin namuslu insanlarına?**

Ama mesele sadece bununla da sınırlı değil! Yani sadece Ergenekonculara-darbecilere karşı verilen demokrasi mücadelesiyle de sınırlı değil. İşin boyutları çok daha geniş aslında. Bırakalım şimdi hertürlü demagojiyi bir yana ve şu sorulara cevap verelim: Dinlenilmekten niye korkar insanlar, ya da kim korkar dinlenilmekten? Gizliliğin kaynağı nedir? Niye gizli-

saklı işler yapar insanlar? İşin altında hep o “çıkarcı” yatmıyor mu? Nedir peki o “çıkarcı”, niye gizli olur o çıkar ilişkileri? İşin altında hep kendini ön planda tutmak, bunun için başkalarına zarar vermek yatmıyor mu? Hangi biçimde olursa olsun, bugün artık baskının ve zorbalığın silahı değil midir gizlilik? Hertürlü bilginin informasyonun herkes için ulaşılabilir olduğu bir ortamda bu türden şeyler-gizlilik ve gizliliği korumak- kimlerin silahı haline gelmiştir artık?

Bir örnek verelim: Şu i-phone'lar çıkalı daha bir yıl olmadı. Müthiş bir teknoloji değil mi! Ama o da ne, iki gün önce gazetede okudum, Google daha ileri bir teknik geliştirmiş; ve bir iki ay içinde bu yeni teknikle üretilen cihazlar da piyasaya sürülecekti! Ne oldu şimdi, hangisi daha iyi bunların; bilginin-informasyonun demokratikleşmesi ve sınırsız rekabet mi, yoksa, yasalarla bilgiye-informasyona sahiplik olayını koruma altına alarak tekelleri bir statüye sahip olmak mı? Aslında böyle bir soru bile saçma artık! Çünkü eskiden zaten böyleydi! Ama artık içine girilen yeni süreçte kimsenin bu konuda söz hakkı kalmadı ki! Yani siz isteseyiz de istemeseniz de bilgi-informasyon üzerindeki özel mülkiyet sınırları çok daraldı artık. Öyle ki, ancak yeni bir bilgiyi ürettiğin o an onun sahibi olabiliyorsun!. Bilgi senden çıktıkça objektif bir gerçeklik-bir informasyon haline geldiği an, artık o senin malın olmaktan çıkıyor. Bu nedenle, “şu an en ileri teknolojiye sahip olan benim” diyerekten yan gelip yatamazsın artık! Kendi kendinle bile olsa rekabeti her an sürdürmek zorundasın. Çünkü hiç belli olmaz, iki ay sonra, dünyanın bir başka köşesinde bir başkası, daha ileri bir teknikle senin karşına çıkabilir! Bilginin-informasyonun demokratikleşmesi olayı budur işte!

E neymiş, “bireyin mahremiyeti” ne olacaktı! Böyle giderse karı-kocanın yatak odasının bile gizliliği-mahremiyeti kalmayacaktı!¹⁸ Kala kala bir bu kaldı yani şimdi! Ey Ergenekon sen nelere kadir misin!.. Yahu kardeşim, biz neden bahsediyoruz, sen ne ile uğraşıyorsun! Karı koca arasındaki ilişkilerin “mahremiyetinin” devlet tarafından ayrıca korunmaya ihtiyacı mı vardır!. Bu, toplumsal kültürle ilgili bir olaydır. Onu koruyan toplumsal kültürel yasalar da (ki bunlar bilinç dışına yerleşmiştir, gözle görülmezler) devletin çıkaracağı hertürlü yasadandan daha köklüdür, daha etkilidir. İşin içinde ekonomik, ya da siyasal anlamda bir çıkar ilişkisi olmadan hiçkimse tutupta başkasının yatak odasının mahremiyetiyle falan uğraşmaz! Sapık olmak lazım böyle bir şey için. Ki bu da normal bir durum değildir. Siz en güçlü-etkili yasalara sahip olsanız bile sapık insanlar her zaman olacaktır. Yani bunun tartıştığımız konuyla hiçbir ilişkisi yoktur. Kim tutar da, başka bir neden olmadan normal bir insanın yatak odasıyla uğraşır. Ama işin içinde çıkar çatışması varsa eğer, yani sen gizli saklı işler çeviriyorsan, bu işleri yaparken de yasal boşluklardan veya siyasal ilişkilerden yararlanarak başkalarına zarar verir hale gelmişsen ve de insanlar seninle başka türlü başedemiyorlarsa eğer, kendine potansiyel olarak düşmanlar yaratmışsan yani, onlar da seni gözden düşürmek için ellerinden ne gelirse onu yapmaya çalışacaklardır. Ama bundan bana ne, bu türden ilişkiler içinde olanlar düşünsün bunları, ve bunların sonuçlarını! Devlet dediğin şey bunun için var zaten! Senin şeffaf bir yaşantın var, işin gücün belli, kimsenin malında canında gözün yok, niye korkacaksın ki sen açıklıktan! Niye seni dinlesin ki insanlar, niye senin yatak odanla uğraşsınlar ki, herkesin işi var gücü var! Bu durumda keşke dinleseler üstelik, çünkü bu yolla sen onlara insanlık dersi de vermiş olursun kendi yaşantınla. Onlar da utanırlar belki yaptıklarından!!

Ne kaldı başka geride? Devletin koruması altında olan kişisel bilgilerin gizliliği-korunması mı (“Datenschutz”)? Adı üstünde, “devletin koruması altında olan bilgilerden” bahsediyoruz. Eğer ortada devlet diye bir örgüt varsa, bu zaten onun görevidir. Yani devletin varlık şartıdır bu informasyonları korumak. Bir devlet ki, vatandaşlarına-bireylere ait informasyonları-bilgileri koruyamaz hale gelmiştir, o an zaten biter o! Bu nedenle informasyonun demokratikleşmesini savunmak demek, bireye özgü (devlet tarafından koruma altında olan) bilgilerin-informasyonların da açıklanmasını istemek demek değildir! Böyle bir şey anarşizmi savunmaya varırdı sonunda! Ben sadece sürecin genel gidişine-diyalektiğine- uygun bir demokratikleşmeden-açıklıktan bahsediyorum. Elbette zamanla bu tür bilgilerin de hiçbir önemi kalmayacak; bu açıdan bakarsak olaya, o zaman zaten devlete de gerek kalmayacak bir süre sonra. Devletin yerine yeni duruma uygun yeni tipte örgütlenmeler çıkacak ortaya.

¹⁸ E. Özkök, Hürriyet Gazetesi..

Çünkü devlet, özel mülkiyetle-sınıflı toplumla, bireyle birlikte vardır. Ve o, kendi varoluş koşulları devam ettikçe de varlığını koruyacaktır.

Bankalar vs. gibi kurumlar için de geçerlidir bu düşünceler. Bir banka, müşterilerine ait bilgileri-informasyonları koruma altında tutabildiği oranda varolur. Yani onun varoluş koşulu- dur bu da gene. Bu nedenle, kimsenin merak etmesine gerek yok! Gelişen teknoloji- den yararlanarak onlar da kendi varlıklarını korumak için gerekli tedbirleri alacaklardır. Bir tür yarışır bu! Sen bilginin-informasyonun demokratikleşmesini savunacaksın, bu yönde çaba sar- fedeceksin, onlar da, bu bilgiyi-informasyonu kullanarak kendi varlıklarına ilişkin bilgileri- informasyonları korumaya çalışacaklar. Bir tür savaş bu! Ama sonunda o hale gelecek ki korunacak birşey kalmayacak ortada! Düşünün bir kere, enerji sorunu çözülmüş, hertürlü yaşam araçları robotlar tarafından üretiliyor. Para diye birşeye gerek kalmıyor artık..böyle bir ortamda hangi bilgileri koruyacak ki bankalar! Ya da hangi devlet, hangi bireye ait bilgileri koruması altında tutacak..İş buraya gidiyor, herkes bunu bilsin!. Tek mutluluk kaynağı yeni bilgiler üretmek olan insanların olacaktır gelecek..Bugünün içinde o geleceği yaratma mücadelesini de onlar veriyorlar zaten!. Öyle bir nesil yetişiyor ki dünyanın dört bir yanında, bu insanların Motivasyon-Dopamin Sistemleri sadece yeni bilgiler üreterek-ürettikçe çalışıyor, ve onlar ancak bu şekilde mutlu olabiliyorlar..